

VASÁR NAP

“POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI”

KÉPES HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, Múzeum-körut 1.
Telefon: József 55—40, József 68—88.

**MEGJELENIK
MINDEN
VASÁR NAP**

Előfizetési árak: Egész évre 90 K
Félévre 48 K. Negyedévre 24 K
Egyes szám ára — — — 2 korona

Budapest, 1920.

I. évfolyam. 2. szám.

Vasárnap, október 17.

Mozgósítás.

Irta Schandl Károly dr.
nemzetgyűlési képviselő.

A barázdákat mozgósítják. Most még csak részleges mozgósítás van, mert a házhelyeket és kisbérleteket adják ki. De rövid pár hónap s aztán kihirdetik a magyar föld általános mozgósítását. Nem háborús mozgalom ez, sőt ép az ellenkezője: az igazi béke veszi kezdetét vele a mezőkön.

Most házhelyet vehetnek minden faluban, minden városban a hajléktalan magyarok. A földművelő kismemberek egy-két hold földbérlethez is juthatnak. Nem lármával, nem erőszakkal jutnak hozzá, hanem a törvény alapján. Törvényt hozott a nemzetgyűlés, nem azért, hogy bárki is követelözhesen, mert követelni valója senkinek sincs. De törvényt hoztak, hogy a halaszthatatlan-köz-szükséglet ki-elégítsék.

Széchenyi Viktor gróf mondta, hogy egyik - másik falu égy be van úkve a nagybirtokok közé, mintha kalodában lenne. Lélelzeni se tud. A háború alatt eladóvá lett birtokokat mégsem a földműves nép kapta meg, hanem a hadiszállítók. Nem Csáky szalmája a magyar föld, ne is kapjon belőle, aki nem ért hozzá. De tarthatatlan helyzet, hogy,

míg millió magyar földművescsaládnak sírhelyre való föld jut csak, addig sokezer holdnyi birtokok terpeszkednek a falvak körül. Legtöbbjén idegen nagybérlők gazdagodnak s dolgoztatják a magyar föld munkásait.

Lelketlen izgatók, bitang kalandorok kihasználják ezt a helyzetet. Magyart a magyar ellen heccelték. Így jutott uralomra a hazaáruló Károlyi Mihály s a kommunista Kohn Béla. Egyik sem akart földet adni a magyar népnek. Amaz családoknak hirdette a földosztást, emez államivá akart tenni minden földet s jobbágyokká a földművelőket.

Most végre elérkezett a földreform törvényes ideje. Most nincs szükség erőszakra. Nem osztanak föl minden földet, hiszen a nagybirtokot sem lehet egyszerre eltüntetni. Még e hetekben megkapja a kisbérletét az, aki arra érdemes, ha a határban van nagybirtok, mely-

ből a közérdek sérelme nélkül lehet kihalítani parcellákat. Tavasszal következik aztán a végleges földreform.

Megmozdulnak a magyar föld barázdái, hogy nyugalmat és békét teremtsenek. Sok ezer földmunkásból a maga gazdája lesz és sok törpebirtokos a kisgazdák közé emelkedik. Lesz tűzhely, lesz tanya s lesz — hazája is a föld dolgozó és becsületes népének!

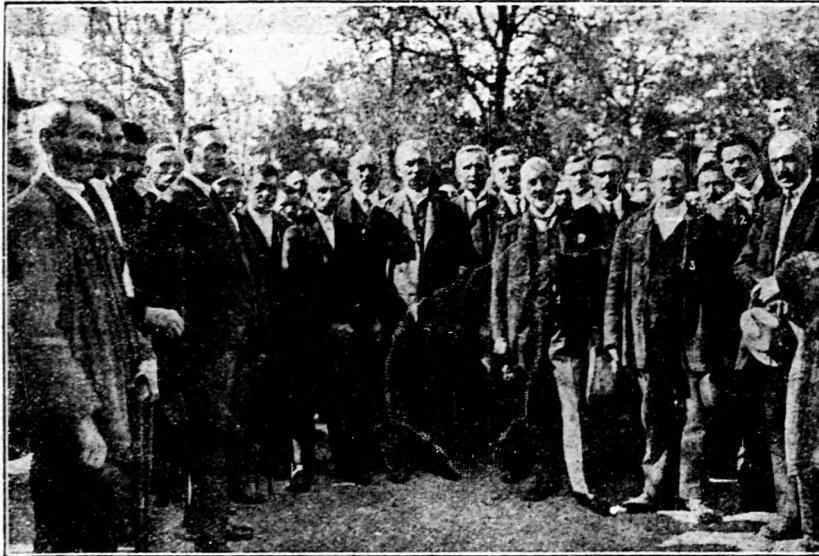

A lengyelek elől menekülő bolsevikok felgyujtanak egy orosz falut.

Budapest, október 16.

HA KÉSIK A HIZLALÁS... A kukoricatermés is kötve van. Nem mind, boldankint alig két-három mázsa csöves kukoricát akar a közéletmezési miniszter batósági áron átvenni. Kell a szegény emberek kenyérlisztléjéhez pótlásra, mert kevés a gabona. Elbisszük. Nem is ez a baj, hanem az, hogy, amíg ez a mennyiség megénkint biztosítva van, addig nincs szabadforgalom. Addig nem szabad eladni. Hát hiszen, ha két hétig tartana csak ez a vesztegzár, nem szólnánk semmit. De attól tartunk, hogy a mi vaskalapos bürokráciánk Szent Luca napjáig sem lesz készen a kivelelt mennyiség biztosításával s majd csak úgy karácsony táján lehet kukoricát venni s eladni. Pedig akkor nemcsak a kenyérről lesz baj, hanem a zsír is. Mert tudják-e a jó urak, hogyan terem a zsír? Úgy, hogy kukoricát adnak a süldőknek s attól azok megbiznak. Mivel pedig a bizalásra egy bét nem elég, ennél fogva még karácsonyra se lesz zsír, ha októberben föl nem szabadul a kukorica. Az alispán urak legyenek hát rajta, hogy meggyükben mielőbb legyen vége a kukorica zárolásának. Vagy lesz kukorica, vagy zsír se lesz. Nem szabad a falusi népet elzárni attól, hogy bizlaljon. A falunak senki se ad zsírt, ha maga nem termel. Amerikából ugyan hiába vár zsírt...

MAXIMÁLNI AZ IPARCIKKEKET. A drágaságot le kell törni, mert a becsületes emberek már nem bírják ki a becsületnek zsaroltságait. Azt mondták, hogy a mezőgazdasági terményeket kell maximálni, a kenyérről kell kezdeni, akkor majd a ruha, meg a szerszám, meg a tüzelő is olcsóbb lesz. Maximálták hát a búzát, rozsot, most a kukoricát, de még a hagymát is. Vártuk, mi lesz az eredmény az iparcikkéknél. Bizony nem következett be a mérséklés. A csizma diszhintonak képzeli magát s már négyezer koronáért se adják. A ruháért súlyos ezreket kell adni, mégse ér fabatkát sem. A kubiós talicskájá annyiba kerül, mint hajdanában a királyfi bölcsője. A tűzfát nemsokára patikában árulják, ha onnan is el nem rejtik a gseftelő fajsorsosok. Ha kukoricaszár meg csutka nincsen, az Isten hidege veszi meg a szegény embert. Nekem ugyan mondták, hogy a valuta miatt drága az iparcikk. Hát amit ilthon halapálnak, rónak össze, az miért drága?! Az még szagát se érezte a zürichi valutának. Nincs itt más mentség: meg kell maximálni az iparcikkeket is. Ha maximális a buza meg a rozs, legyen maximális a talicska, meg a galya, meg a kabát, de a szerszám is. Ha olcsóbban kap a földműves portékát, olcsóbb lesz a kenyér is.

Lukovich Aladár háznagy választói között Tápíószelén.

1. Lukovich Aladár háznagy; 2. Tomori Jenő nemzetgyülési képviselő.

(Fodor Ferenc felvétele. Tápíószelén.)

tikai megnyilatkozások voltak. Elmondták, hogy most már az egész nemzetgyülés és az egész magyar közvélemény a törvényhozás és a kormányzat legsürgősebb feladatának a földbirtoktörvény megalkotását és végrehajtását tekinti. Olyan osztatlan, olyan egységes ebben a kérdésben ma már nemcsak a kormányzópárt, hanem még az ellenzéki pártok véleménye is, hogy a földbirtokjavaslat sorsa véglegesen biztosítva van és — ha a részletekre nézve vannak is kisebb eltérések — a reform elvi részében mindenki egyetért, amit leginkább az bizonyít, hogy a nemzetgyülés illetékes bizottságai rövid vita után egyhangulag fogadták el a javaslatot a részletes tárgyalás alapjául.

A javaslat pénzügyi végrehajtásáról nyilatkozott Korányi Frigyes báró pénzügyminiszter is és rámutatott azokra a gyakorlati módosításokra, amelyekkel még a mai súlyos pénzügyi viszonyok, a korona értékének hullámlása és a nagyobb állami hitelnyújtás nehézsége dacára is meg lehet találni a nép földigényének helyes kielégítését.

A földreform annyira előtérben áll ma már, hogy a szerdán, e hó 14-én összeült nemzetgyülés legközelebbi munkaprogramja is e javaslat körül csoportosul. Előbb a bizottságok tárgyalják le részletesen s azután maga a nemzetgyülés kezdi meg a földreform vitáját. Azt az időt, amíg a bizottságok e munkájukkal elköszülnek, a nemzetgyülés szintén hasznosítani fogja és tárgyalja a törvényhatósági választójogi és választásokról szóló javaslatokat.

A nemzetgyülés legközelebb még az új házszabályok megállapításával és a békeszerződés törvényhozási jóváhagyásával foglalkozik. A béke jóváhagyását (ratifikáció), bármilyen fájdalmas is, végre kell hajtánunk, hogy gazdasági érintkezéseinket újra fölvehessük a világgal.

A munkáskérdés.

Rubinek Gyula kereskedelemügyi miniszter megtette a munkásvédelmi törvények előkészítését, amelyek természetesen nemcsak az ipari, hanem a mezőgazdasági munkások eddig elhanyagolt társadalmi és gazdasági érdekeit is hivatva lesznek megvalósítani és az egész munkáskérdést gyökeresen szabályozni fogják. A miniszter az előkészítő munkára bizottságot nevez ki, amely munkásokból, munkaadókból, társadalomtudósokból és más szakértőkből fog állani.

A kormányzópárt egysége.

A kormányzópárt abban a szilárd elhatározásban várja a földreform vitáját, hogy ezt a legfontosabb kérdést a lehető legsürgősebben tető alá juttatja. Épen azért a pártvezetőség gondoskodott róla, hogy minden olyan más kérdést, különösen az alkotmányjogi kérdéseket ennek a

MI HÍR A POLITIKÁBAN?

A földreform.

Az utolsó héten nem történt fontosabb esemény a belső politikában. Rubinek Gyula kereskedelemügyi miniszter kecskeméti beszámolója és nagyatádi Szabó István enyingi beszéde azonban mégis igen nagyjelentőségű poli-

reformnak elintézéséig teljesen kikapcsoljanak, amelyek akár a párt egységét, akár a nemzetgyűlés munkaképességét veszélyeztethetnék. A messzemenő alkotmányjogi vita, főleg a királykérdés feszegetése, ma egyáltalában nem időszerű és aki mégis hozzányulna, az csak a földreformot veszélyezteti. Mert nem elég a földreformról tövényt hozni, azt végre is kell hajtani, már pedig ez csak olyan országban lehetséges, hol a pártszenvédély és a nagy elvi ellentétek nem bontják meg a közéletet és a nyugodt munkát nem szakítják félbe. Ezért nem szabad ma az időszerűtlen kérdéseket bolygatni és a magyar nép jól jegyezze meg, hogy az, aki mégis ezeknek a kérdéseknek üszkét akarja behajítani most a politikába, az a földreformot gáncsolja el, tehát a falu népének legnagyobb ellenségévé válnék.

A miniszterelnök Szegeden.

Nagyérdékű és jelentőségteljes politikai esemény volt Teleki Pál gróf miniszterelnök szegedi beszámolója.

A miniszterelnök rámutatott arra a hatalmas munkára, amelyet a kormány a nemzetgyűlés az utolsó hónapokban elvégzett. Kifejtette az okokat, amelyek a béke törvényhozási jóváhagyását megkövetelik, azután a pénzügyi helyzet megoldására nézve közölte a kormány terveit. Szólt a belső állapotokról s pártatlan igazságossággal rámutatott a zsidókérdés fontosságára s kiemelte, hogy a régi zsidóságnak be kell látnia, hogy a forradalomban és annak előkészítésében egyrésztől, másrésztől pedig a jogtalan háborús vagyonszerzésben súlyos felelősség terheli a zsidóságot. Végül a közigazgatás korszerű reformjának ismertetése után előadta azokat a szempontokat, amelyek ma a királykérdés tárgyalását lebetetlenné teszik.

Kik kapnak házhelyet?

A miniszterelnök 8420. számú rendelete.

Október 4-én jelent meg a kormány rendelete a házhelyek kijelöléséről. Eszerint házhely a községi képviselőtestület megállapítása szerint arra érdemeseknek a következők sorrendben juttatható: 1. Hadirokkantoknak, hadiözegeknek és felnőtt hadiárvaóknak. 2. Mezőgazdasággal foglalkozó, önállóan kereső önjogú férfi-munkásoknak vagy törpebirtokosoknak. Általában olyan családfőnek, akik az illető községben illetékesek, amelyben a házhely juttatható volna, vagy ott legalább 10 éve állandóan laknak s akiknek állandó tisztességes keresetük is van. Házhely azonban csak annak juttatható, akinek háza vagy házépítésre alkalmas ingatlana nincs és ilyen hozzátartozóitól sem kaphat.

Ki nem kap házhelyet?

Nem kaphat házhelyet az: 1. Aki nem született állampolgár. 2. Aki elmebeteg vagy gondnokság alatt áll. 3. Aki az állam ellen irányuló, továbbá nyereségvágyból elkövetett bűntett vagy vétség miatt, tiltott pénzüzerkedés, vagy általában a közellátásra vonatkozó rendeletek kijátszása, vagy más ilyen üzemek miatt vád alá van helyezve, vagy el van ítélve. 4. Aki politikai jogait nem gyakorolhatja. 5. Aki csödben volt, vagy van. 6. Aki a nemzeti hadsereghez behívó parancsnak nem tett eleget, vagy aki mint katona szökés miatt, vagy az 1918. október 30. óta történt forradalmi mozgalommal összefüggésben jogerősen el volt ítélve. Továbbá az, aki a forradalmi mozgalommal kapcsolatos, vagy az állami és társadalmi rendre és békére, valamint a közbiztonságra veszélyes vagy gyanús viselkedésével a közbecsülést elvesztette s azt a képviselőtestület titkos szavazással megállapítja. 7. Aki iszákos, szokásos rendbontó, dologkerülő, vagy akitől az ingatlan kellő karbantartása alapos okból nem várható s azt a képviselőtestület titkos szavazással megállapítja. 8. Aki házat vagy földjét

azért adta el, hogy hatósági úton kapjon házhelyet, vagy akinek másként is módjában van házhelyet vásárolni.

A községi képviselőtestület határozata ellen csak a járási főszolgabíróhoz lehet fellebbezni.

Egy-egy házhely hatszáz négyszögölnél nagyobb rendszerint nem lehet.

Mely területekből hasítanak ki házhelyeket?

Házhelyeket ki lehet jelölni: 1. Bármely földterületből, melyet a tulajdonos e célra önként átad. 2. A háború alatt elidegenített földterületekből, továbbá a részvénytársaságok, szövetkezetek vagy egyletek tulajdonában levő ingatlanokból. Végül azokból, amelyeknek tulajdonosát az állam ellen irányuló bűntett vagy vétség miatt, vagy mint katonaszökevényt elítélték. 3. Bármely nagybirtokból, de elsősorban azokból, melyek nem örökösödés útján cseréltek gazdát a háború előtti 30 éven belül. 4. Korlátolt forgalmu közép- vagy kisbirtokokból (községi, alapítványi és hitbizományi birtokok), vagy amelyek a háború előtti 30 éven belül csak egyszer is gazdát cseréltek. 5. Ha nagyon nyomasztó a lakásínség, akkor kivételesen bármely közép- vagy kisbirtokból is lehet kihasítani házhelyeket, de csak akkor, ha tulajdonosuknak a földművelésügyi miniszter megállapítása szerint a földbirtokreform útján cserébe más megfelelő földterület lesz juttatható. Ilyen esetekben a földművelésügyi miniszter egyik közeli nagybirtokost arra kötelezheti, hogy a házhelyek céljából kisajátítást szenvedett kisbirtokosnak már most engedjen át megfelelő területet egyelőre haszonbérletbe.

Be nem épített belsőseget, mely parlagon hever vagy kizárólag szántás alatt áll, minden körülmények között rekvirálni lehet házhelyek céljaira. Hadirokkant, hadiözegek, földműves, közszolgálati alkalmazott, hivatásos katona, vagy ilyen házas-társának az ingatlanát csak az Országos Földbirtokrendező Bizottság javaslata alapján lehet rekvirálni. Kert, komlóskert, gyümölcsös, szőlő, vagy faiskola céljaira szolgáló területeket nem lehet házhelyeknek kisajátítani.

Hogyan történik a házhelyek kiosztása?

A községi eljárás az érdekeltek közt először egyezséget kísérel meg. Ha ez nem sikerül, a házhelyrendező bizottság száll ki a községbe, mely bizottság elnökét a törvényszék elnöke jelöli ki. A bizottság tagjai a főszolgabíró, a gazdasági felügyelő, a hatóságilag kiküldött kulturmérnök és két gazdasági szakértő az érdekeltek felek részéről. A bizottság azonnal kiszáll, ha azt a képviselőtestület kéri, vagy a földművelésügyi miniszter elrendeli.

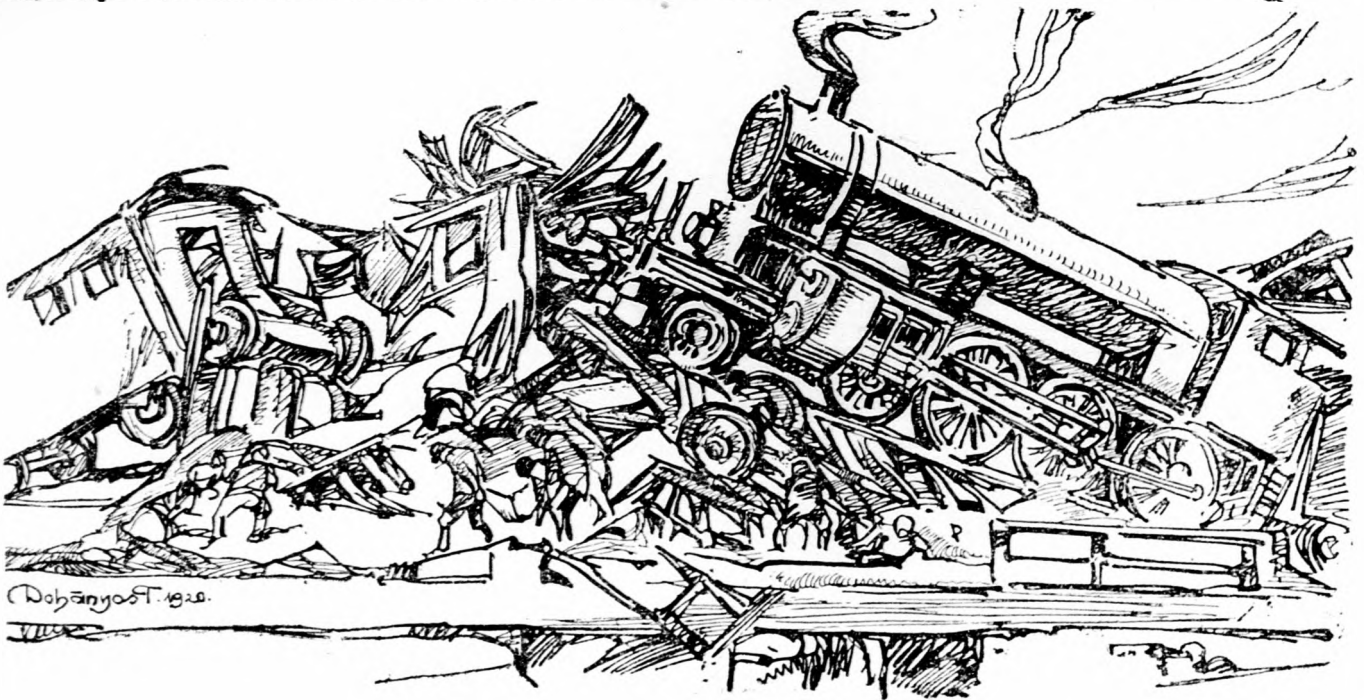
A házhelyrendező bizottság szintén egyezséget kísérel meg előbb. Az egyezséget, melynél a vételárát egyelőre haszonbér is helyettesítheti, közhírré kell tenni s ha 8 napon belül ellene érdekelt fél fel nem szólal — a rekvirálást szenvedő beleegyezésével előbb is — végre lehet hajtani, az egyezséget azonban mindenesetre fel kell terjeszteni a földművelésügyi miniszterhez.

Ha a vételárra az egyezség nem létesül, azt vegyes bíróság állapítja meg. Minden más vitás kérdésben a földművelésügyi miniszter dönt. A vegyes bíróság kiküldéséről az illetékes törvényszék elnöke gondoskodik a házhelyrendező bizottság elnökének a felhívására. A bíróság elnöke és két tagja bírókból, további két tagja pedig a községi eljárás s a rekvirálást szenvedő birtokos részéről jelöltetik ki. A vegyes bíróság határozatai ellen 15 napon belül lehet fellebbezni.

A házhelyek kiosztásából felmerült költségeket a házhelyekben részesülők aránylagosan viselik. Vagyontalan hadirokkantak, hadiözegek és hadiárva a kormány engedélyével kivételt képeznek,

Mire kötelezik magukat a házhelyesek?

Aki házhelyet kap, köteles azon két éven belül a megjelölt vonalon házat emelni; aki ezt elmulasztja, vagy a házat megfelelően karban nem tartja, vagy végül, aki a házhely megtartására az állam, a közbiztonság, a közérkölciség vagy a vagyon ellen elkövetett bűncselekmény miatt több válik méltatlanná, attól a házhelyet a földművelésügyi miniszter határozata alapján terítés mellett átveszi s más érdemesebbnek adja. A kapott házhelyet csak a földművelésügyi miniszter engedélyével szabad eladni, vagy bérbeadni. A házhelyet elárverezni sem lehet, csupán köztartozás vagy tartási kötelezettségből eredő adósságok miatt.

Velencében (Olaszország) egy vonat a laguna-hidon hátulról nekiment egy másik vonatnak. Több kocsi összezúzódott. A szerencsétlenségnek huszonhárom halottja és sok sebesültje van. Képünk az összeroncsolt kocsikat ábrázolja.

Kisbérletek sürgős kiosztása.

A miniszterelnök 8420. számú rendelete.

A miniszterelnök október 4-iki rendelete sürgős esetekben kis haszonbérletek alakítása iránt is intézkedik.

Hol hasítanak ki kisbérleteket?

Kishaszonbérletek céljaira a kormány olyan száz boldon felüli birtokokat vesz igénybe, amelyeket a tulajdonosuk haszonbérbe akart kiadni, de az ingatlanforgalmi hatóság a haszonbérleti szerződést nem hagyta jóvá. Az ilyen birtokok haszonbérbe adásához a hozzájárulást csak akkor nem tagadhatják meg, ha a haszonbérelő földműves, okleveles vagy hivatásos gazda, vagy nyomós indokok nem követelik a bérletnek kisbérlelők kezére juttatását. Az ilyen nagybérleteknek kisbérletek céljaira való átvétele felett a földművelésügyi miniszter határoz.

Ha ilyen módon sem áll elegendő földbirtok rendelkezésre, kisbérletek céljaira minden nagybirtokos vagy nagybérelő köteles az általa kezelt, mezőgazdaságilag művelhető földekből a szükséghez képest akkora területet, amekkorának elvonása a birtok többi részén az okszerű gazdálkodást lebetekelné nem teszi, de legalább is akkora, amekkora az 1919/20. gazdasági évben is kishaszonbérletekbe vagy részes művelésbe volt adva, méltányos feltételek alatt kishaszonbérletekbe vagy részes művelésbe kiadni.

Ha valamely községben még ily módon sincs elegendő terület kisbérletek céljaira, akkor szántóföldjének legfeljebb 10%-át köteles kishaszonbérletekbe vagy részes művelésbe adni minden olyan birtok bérelője, amely birtok a háború alatt nem örökösödés útján cserélt gazdát, továbbá részvénytársaság, szövetkezet, vagy egylet tulajdonában van, valamint amelynek tulajdonosát az állam ellen irányuló büntett vagy vétség miatt, illetve mint katona szökés miatt elítéltek, végül olyan birtok, amely a háborút megelőző 30 éven belül nem örökösödés útján cserélt gazdát. Nem köteles azonban kishaszonbérletbe

földeket adni az, aki valamely nagybirtokból 50 kataszteri holdnál többet nem bérelt.

Kik kaphatnak kisbérleteket?

Kishaszonbérletet vagy részesművelést a jelen rendelet alapján a képviselőtestület megállapítása szerint érdekeseknek lehet csak juttatni és pedig: 1. Hadirokkantaknak, hadiözvegyeknek és felnőtt hadiárvának. 2. Mezőgazdasággal foglalkozó, önállóan kereső önjogú férfimunkásoknak vagy ilyen törpebirtokosoknak.

A kishaszonbérlet ilyeneknek is csak akkor juttatható, ha a saját, vagy illetmény-földjük nincs és a megélhetésükhöz szükséges földhöz a szokásos részesművelés útján sem juthatnak. Nem kaphat kis haszonbérletet vagy részesművelést az, aki az elmúlt gazdasági évben haszonbérletet vagy részesművelést vállalt ugyan, de vállalt kötelezettségének saját hibájából nem tett eleget. A kisbérletek kiadására kitélezt birtokosok javára be kell számítani a már eddig is kiadott kisbérleteket és részes földeket.

Kisbérletek földterülete két kataszteri holdnál nem nagyobb. A kisbérlet vagy részesművelés csak egy gazdasági évre szól.

Hogyan folyik le az eljárás?

Az erre érdemeseket titkos szavazás útján a rendelet alapján a képviselőtestület jelöli ki a községi előljárásság közvetíti lehetőleg egyezség útján a kisbérletek és részesföldek kiadását. Amennyiben az egyezség nem sikerül, a községi képviselőtestület kérésére, esetleg anélkül is a földművelésügyi miniszter szakértő megbízottat, vagy bizottságot küld ki ideiglenes intézkedések létele végett. A szakértő vagy a bizottság kiküldését a földművelésügyi miniszter a főispánra, gazdasági felügyelőre, járási főszolgabíróra, vagy más alkalmas személyre is bízhatja.

Ha a szakértő vagy a kiküldött bizottság egyezséget nem tud létrehozni, a felmerülő vitákat s az ideiglenes intézkedés ellen 8 napon belül beadandó panaszt is végérvényesen a földművelésügyi miniszter intézi el az országos földbirtokrendező bizottság javaslata alapján. A földbirtokrendező bizottság 14 tagból áll, akiket a miniszterium előterjesztésére a kormányzó nevez ki.

Ha a fizetendő haszonbérre nézve megállapodás nem jön létre, annak megállapítását a haszonbérlek megállapítására hivatott törvényszéki vegyes bíróság, száz holdnál nem nagyobb birtokoknál pedig a járásbíró útján kell kérni.

MIKOR A VÁRMEGYE TRÉFÁL.

ELBESZÉLÉS.

Irta Somlay Károly.

Restaurációra készültek Guba vármegyében. Meghalt a vicispán, a tisztújítások hát vicispánt akart választani.

A főispánt gyűlölték a vármegyében. Ráfogták, hogy ultramontán, hogy aulikus. Az ellenzék izgalmas akciót indított ellene; mert olyan embert akart az alispáni székbe ültetni, aki Bécsben is gráciában van.

A választási napot előző éjszakán senki se hunyta le szemeit a megyeszékhelyen. A vidékről sereglett Karok és Rendek politikáztak, iszogattak és dalolgattak, hogy: Mindent akarnak a bécsiek, de elrontják az égiek...

Mikor a főispán elfoglalta helyét a közgyűlési teremben, előjáték gyanánt öklök, fokosok emelkedtek ellene és hatalmas pereátkiáltások cikkáztak feléje. Elsápadt a dühtől és hátra-hátratekintett a Jurkó huszárra, aki teljes díszben állott mögötte, aztán öklével az asztalra ütve, kiáltotta:

— Himmihergott, hört s amal auli!

Az első kandidátus nevének olvasásánál orkányszerűen zúgta a tömeg:

— Az a kulacspofájú akar alispán lenni? Az a boglyasfejű? Az a ripacsos? Le vele!

A második jelölt neve után kacagásba fulladt a főispán szava.

— Hazugérócsukéró sose lesz vicispán nemes Guba vármegyében! — tombolt az ellenzék.

A harmadik név elhangzása után még harsogóbb lett a lárma.

— Nem kell nekünk az a höttig beteg bécsi pöngő! Ki vele — kiabálták az urak.

Öméltóságát előntötte az epe. Az arca paprikavörösről lilaszínbé váltott. Kerecsentollas csalmáját lekaptá fejéről és gombócot gyúrva belőle, a Karok és Rendek közé dobta.

— Válasszák meg tekintetes uraimék vicispánnak hát a huszáromat! — motyogta reszkető ajakkal.

A jupiteri kifakadásnak váratlanul vidám fináléja lett.

— Vívát! Éljen Hodinák! Éljen az új alispán! — zúgták, kardot rántva a tekintetes urak és a megszeppent Jurkó huszárt vállakra kapva, körülhordozták a teremben.

A kopott falakon fityegő olajképek, a sisakos és buzogányos árpádi királyok, a bozontos szemöldökű nádorok és a vastagnyakú alispánok, mintha valamennyien öméltósága kudarcán kacagtak volna.

De a főispán se hagyta magát. Tromfra tromf, gondolta magában és ott a helyszínen írásba foglalta, hogy a nemes vármegye óriási lelkesedéssel alispánnak kreálta Hodinákot.

Az aktust ezekután megmászítani, visszahálni nem lehetett. Nem is akarták visszacsinalni. Egyszer a vármegyének is szabad tréfálni...

A hétországgra szóló pajkosságon nevetett mindenki. Csak egy ember volt kétségbeesve. Csak egy ember: az új vicispán.

Imígy, amígy... Hogyan és miképen? — tépelődött szédült fejjel és úgy elbujt az emberek elől, hogy napokig színevilágát sem látták.

Hosszas keresgélés után egy szurtos pótráskocsmában lelte meg a felesége. Az asztal tele volt előtte pintesekkel; egy meztelbős vályogvető cigány pedig a nótát csinálta neki.

— A fülembé, füstös! Csak a fülembé! — kurjantott a moréra — aztán ígyunk, mert csak a bor hasítja le a szegyent és a bánatot a szívről... Csapláros, a szerednye

hordóbból hozzon kend! Adjon borabb bort; mert ettől a penészes, hernyós dögebresztőtől szinte beléragad az ember a keserűségbe...

— Mit művel itt kelmed, édes egy uram? — szólt a menyecske az urára omolva — a könnyeim már árkot mostak az orcámon kelmed mián. Nem tudtam, hová lett tekigyelmed. És mit művel itt ebben a szutykos, legyes lebuiban?

— Korhelykedek! Temetem a bajomat... Hej Ruzsina, Ruzsina, bár sose szült volna éngem az anyám! — sóhajtottá Jurkó alispán.

— Mi lelte kigyelmedet?

— Fáj a szívem. Minden porcikám fáj. Gyöngye vagyok galambom, mint a téli légy... Nem bírom elviselni a szégyenemet. Nem merek többé emberek közé menni.

— Egyébha és máson is esett már pajkosság, drága egy uram; mégse szakadt ki a világ feneké.

— De én... Én, az együgyű Hodinák... Én és vicispán... Mit csinállok, ha tovább úzik velem a galibaságot és béültetnek a kancelláriába.

— Mi a fenét csinálna? Úgy teszen kigyelmed is, mint a többi vicispán. Oldalára zsinórozza a bársonytasakos kardot, fejére nyomja a sastollas kalpagot, aztán parancsol: holblinksz, holbrechc, rechcumerdáj, tüzseláncos, hajnárum, fájer, szapperment!... Könnyű a kocsis dolga, ha jó lovai vannak... Én csak kis elméjű, gyöngye asszony vagyok, de mégis elkommandéroznék egymagam hét vármegyét. Hetet, nem is egyet! Nem köll ahhoz mázsás ész, hogy az emberfia parancsolni tudjon... Tak dobri, jak Boh dászty... Úgy van jól, ahogyan az lsten rendeli...

A biztatásra bezzeg fellobbant a vicispán uramban az energia.

— Jól beszélsz, galambom! Megmutatom, hogy a kalamus is megáll a kezemben. Olvastam én is a Corpusjurist. Én is tudom, hogy mi fán terem a bölcseség, a teremtésit! — szólt a menyecskét átölelve és egy kortyra lenyelte a pintesből az opálszínű szerednyeit.

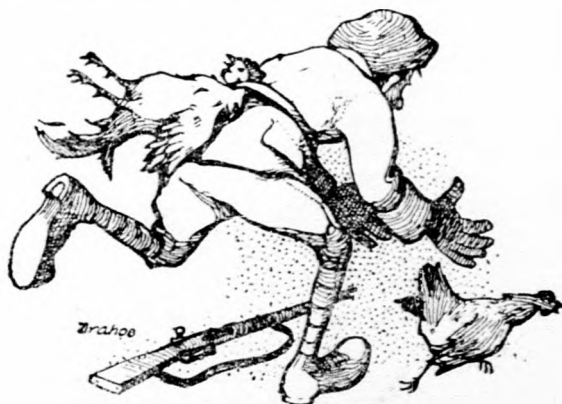
— Vájjék kedves italára, téns vicispán uram — cirógatta Ruzsina asszony az ura lombos haját, aztán karonfogta és haza vezette.

Pár hét mulva a tréfából választott alispán tényleg elfoglalta pozícióját és sok ideig olyan bölcsen kormányozta a nemes vármegyét, hogy a legharapósabb táblabírák is ezt mondták felőle:

— Ilyen jókötésű férfiú, ennél emberebb ember még soha nem ült alispáni székben.

Így történt ez szóról-szóra. Csak épen a név költött név.

~~~~~

Igy élelmezik a csehek a hadseregüket.

MEZŐGAZDASÁG

A közlegelők rendbentartása.

Az általában igen elhanyagolt közlegelők feljavítása céljából négy irányban kell tevékenységünket kifejteni, hogy a legelő rendeltetésének megfeleljen és tényleg táplálja a legelő a jószágot.

1. *Meg kell tisztogatnunk legelőinket az értéktelen és káros gyomnövényektől*, amelyek nem csupán a talaj tápanyagainak haszontalan fogyasztói, nem csupán az értékesebb fűfélék helyének bitortlói, hanem a legelést is gátolják, mert igen sok ezek közül szurós, tüskés levélzetével vagy szárával elriasztja a jószágot.

2. *Művelés alá kell venni a legelő talaját* és pedig gondot kell fordítanunk a legelő talajának szellőztetésére, a kisebb felületi egyenetlenségek eltüntetésére és az elmo háso dásnak meg gátolására egyaránt.

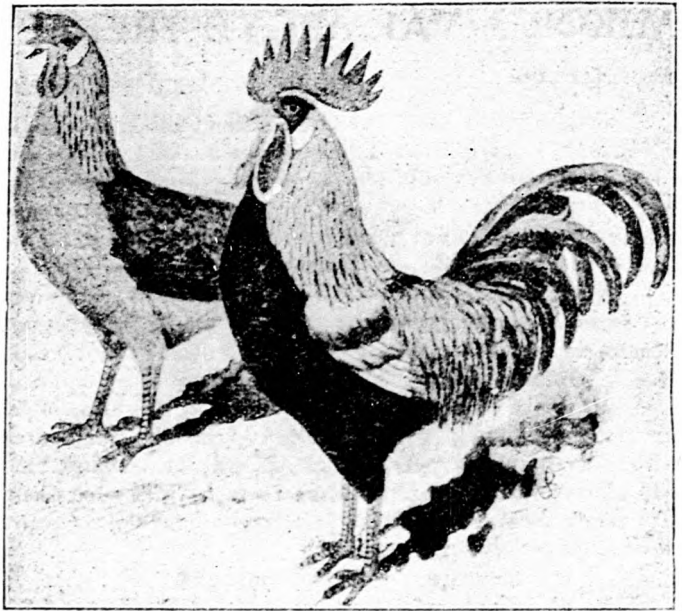
Az évtizedeken át legelő jószág annyira megtömi a talajrészeket, hogy az kökemény felső réteget kap. Az ilyen letaposott legelő talaja az esőt és hóvizet nem veszi be, hanem levezeti a legelő alant as fekvésű, laposabb részére, ahol a meggyülemlő víz feláztatva és megpuhítja a talajt, a savanyú, vadvizes növényzetet teremt meg.

A huzamosan nem gondozott legelőn hovatovább nagyobb számmal lelhetők fel a vakondturások, hangyabolyok, melyek az idő folytán begyepesednek s gátolói a legelő rendes kihasználásának. Végül káros eredményként jelentkezik a legelőművelés hiányában a moha, mely kiöli a legelő fűállagából a legnemesebb és legértékesebb füveket.

3. *Gondoskodni kell a talaj termőerejének állandó fenn tartásáról*. A legelészó jószág mindig hullat trágyát; az ú. n. delelőkön — rendszeren a kút mellett — szintén trágyáz a marha, amely a legtöbb esetben évtizedeken át felgyülemlik és idővel a földdel elkeveredve komposzterű tömeggé lesz. Ezt, ha fel is használják, többnyire nem a legelő trágyázására, az onnét kivont talajerő visszapótlására fordítják. Hogy ezt a sokszor kárba vesző értéket a legelőn széthordanák és ezáltal igyekeznének a talajnak valamit vissza is adni, arról alig lehet szó. Pedig a legelő rendszeres trágyázása nélkül igazán jó legelőink sohasem lesznek.

4. *A legelő gypének felfrissítése* is fontos munkát ott, ahol a legelő karbantartása komoly törekvése a gazdának. Tapasztalati tény, hogy a nemesebb fűfélék az állandó legelés folytán hovatovább kiritkulnak s nyomukban a gyom vagy értéktelenebb fűfélék támadnak életre. Hogy legelőinkön — nagyon sok helyen — a legelterjedtebb fűnem a csekélyértékű juhneskesz, illatos borjúpázsit, egérárpa, útilapu stb., az annak tudható be, hogy a kipusztult jobb fűnemek pótlásáról nem gondoskodik az érdekelt gazdaközönség.

E négy csoportba sorolt munkát természetesen nem meríti ki az összes teendőt, hiszen a legelő okszerű kihasználása, — amit pl. a legelőrendtartással biztosíthatunk s amellyel főként a szakaszos legeltetést lenne elsősorban szükséges általánossá tenni — a legelőnek itatóvízzel való ellátása, a legelő célszerű fásítása, legelőn levő vadvizes foltok, pocsolnyák, kisebb tócsák eltüntetés s ezzel a savanyú fűfélék kipusztítása: mindmennyi teendő, melyek a négy főmunkát szinte szervesen kiegészítik és a legelő hasznavehetőségét fokozzák.

AZ OLASZ TYÚK. Külöb formáiban a mi parlaginkhoz hasonlít a hatalmas tarajú olasz tyúk, de sokkal jobb tojó hérében áll. Egy év alatt 140—160 igen szép, erős (de fehér) héjú tojást is rak. Roppant eleven, állandóan keresgélő tyúkocská. Tágas gazdasági udvar, szérűskert, gyümölcsös stb. az olasz tyúk igazi tanyája, hol maga is megkeresi eleségét és egész nyáron egy szem eleséget se kíván a «zsákból». Hústermelésre persze kevésbé megfelelő, mert apró testével csak kicsi pecsenyét szolgáltat. Nálunk is sokan tenyészítik s akinek tisztán tojástermelés a célja, az kitünő anyagot talál az olasz tyúkban. Ismerünk fogolyszínű, fehér, fekete, kendermagos és sárgaszínű olaszokat. A kép fogolyszínűt ábrázol.

A RÉPAFEJEK ÉS LEVELEK FELTAKARMÁNYOZÁSA. A réparól kiszedésekor letördelik a leveleket, sőt a cukorréparól a földből kiálló «fej»-et is. E hulladékok értékes és izletes takarmányt adnak, tehát elhibázott dolog volna azt alászántani. Egy holdról 50—60 mm. hulladékra lehet számítani. A répa földet néhol a kiszedés után meglegeltetik. Először a marhát hajtják át rajta, azután a juhot (szoptató anyákat bárányaikkal), mert a juh csak a finomabb részeket eszi fel, a többi a sárba tiporja. Száraz nyáron a répalevelnek oxalsavtartalma különösen megnő, de azért kérődzőknél súlyosabb hasmenésre nem vezet, mert az oxalsav a bendőben felbomlik s így nem juthat a belekbe. Mindazáltal sok répalevél a marhánál és juhnál is idézhet elő hasmenést, de itt az okot Kirchner tanár nem az oxalsavban, hanem a levelekre tapadt földes anyagokban, sárban keresi. Jó lesz tehát a leveleket etetés előtt felületesen megmosni, vagy a sarat lécdobbal letisztogatni. A friss répa levél és fej etethető fejőstehenekkel, göböllyökkel, ökrökkel, szoptató juhokkal és sertéssel, de nem való lónak és növendék marhának.

CUKORKÉSZÍTÉS OTTHON. A cukrot cukorrépából készítjük. Ősszel vagy október folyamán, amikor a répában a cukorképződés befejeződik, a répát a földből kiszedjük, levágva, egészen a zöld végéig. Használat előtt surolókefével jól letisztítjuk s mikor már tökéletesen tiszta, akkor tőkgyalun, de jobb, ha közönséges konyhareszelőn megreszeljük. A megreszelt részre annyi forró vizet öntsünk, hogy épen befődjé. Félóraig keverjük s ezalatt a cukor kilugozódik. Ritka szűrőfazékon jól keresztünyomjuk, ami által az úgynevezett cukorlét megkapjuk. Ezt a levet konyhaedényben tetszésszerű sűrűségű szirupra befőzzük. Mikor már elég sűrűre megfőztük, akkor állni hagyjuk egy napig. Egy nap elmulásával vigyázva átöntjük egy másik edénybe s az alját, körülbelül 2—3 ujjnyit, külön tegyük félre, azaz külön használjuk el, mert az aljára ülepedett cukornak megérezni egy kissé a répaízét. Azonban ezt is felhasználhatjuk. Az így otthon készített cukrot főzésre, sütésre egyszerűen használhatjuk, de kitünő kávé, tea és tej édesítésére is. Befőzöttet, lekvárt egyszerűen lehet belőle készíteni. 100 kiló cukorrépából körülbelül 25 kiló cukorszirupot főzhetünk.

A KISBÉRLETEKET EGY ÉVRE MEGHOSSZABBÍTOTTA. A kormány október 2-án rendeletet adott ki, mely szerint a bérbeadó, ha a bérlet 20 kataszteri holdnál nem nagyobb mezőgazdaságilag művelt földbirtokra vonatkozik, köteles a bérlő kívánságára a haszonbérletet további egy esztendőre meghosszabbítani. Vonatkozik ez a rendelet az ideai termés betakarításával már lejárt vagy még ezután, de legkésőbb a jövő évi március végéig lejáró haszonbérletekre, feltéve, hogy az eddigi bérlő még most is folytatja a haszonbérletet, illetve azon még gazdálkodik. Ha azonban a bérbeadó a haszonbérletet már másnak adta időközben, akkor a régi haszonbérlő kívánságára a régi és az új haszonbérlő között a bérletet meg kell felezni. Az új bérlő a megosztás miatt a bérlettel állhat. Ebben az esetben a régi bérlő tartja meg a bérletet az új haszonbér fejében. A kisbérlet ilyen meghosszabbításáról csak akkor lehet szó, ha a régi kisbérlő hadirokkant, hadiözvegy, hadiárva vagy földműves. Ha a bérbeadó ezen rendelet folytán nem hajlandó a régi kisbérlőnek kívánságát teljesíteni, a kellő intézkedések megtétele végett a községi előjárásához kell fordulni, melynek határozata ellen 8 napon belül felebbezésnek van helye a főszozlgabiróhoz.

AZ ALHASZONBÉRLETEK BÉRE. A kormány október 2-iki rendelete folytán a haszonbérlő továbbra is csak 10⁰/0-kal többet követelhet az alhaszonbérletek után, mint amekkora a haszonbér. Ha a bérlő többet fizetett, akkor albérlő az alhaszonbér megfelelő mérséklését követelheti. Ha az erre vonatkozó egyezség nem sikerül, az alhaszonbér mérséklését a bíróság előtt kell kérni.

ENGEDÉLY KELL A GABONA KOCSIN VALÓ SZÁLLÍTÁSÁHOZ IS. A közlelémezési miniszter október 7-iki rendeletével engedélyhez kötötte mindenféle gabonának (búza, rozs, kétszeres, árpa, zab, köles és tengeri) s azok örleményeinek kocsin a város vagy község területén kívül eső helyre való szállítását. Az engedélyt 10 métermázsa súlyig az előjárás adja. A demarkációs vonaltól számítva 20 kilométernyi területen belül az előjárás csak 5 métermázsa súlyig adhat engedélyt. Nagyobb mennyiségek szállításához az előjárás útján a közlelémezési minisztériumtól kell kérni engedélyt. Az engedély egy napig, nagyobb távolság esetén két napig érvényes. A megérkezés helyén az engedélyt át kell adni az előjárásnak. Ha valaki vetés céljából akar gabonát szállítani, akkor a vetés helyének előjárásága által kiállított igazolvánnyal tartozik igazolni, hogy ott bevetendő területe van, de vetőmagja nincs. A vasúthoz való szállításhoz nem kell külön engedély, ha van vasuti szállítási igazolvány. Malomba való szállítás esetén az örlési tanusítványt, visszaszállítás esetén pedig az örlési tanusítvány ellenőrző szelvénye felmutatása elegendő. A szállítási engedélyért egy koronát kell fizetni.

VÁSÁR ÉS PIAC

TAKARMÁNY- ÉS VETŐMAGVÁSÁR. (Fővárosi árak.)
 Takarmányárpa 690—730 K, zab 800—820 K, repce 2600—2700 K, kőles 700—760 K, mák 3900—4100 K, ősziborsó 1350—1500 K, szőszbükkhőny 2400—2800 K, lenmag 3000—3200 K, széna 230—250 K, bükkhőny-muhar 260—280 K, szalma 120—140 K, zsupszalma 140—160 K, takarmányszalma 130—160 K.
 VÁGÓ-MARHAVÁSÁR. (Fővárosi árak.) Bika, jobb faja 48—50 K, gyenge 36—47 K; ökör, jobb 55—61 K, közép 45—54 K, gyenge 35—44 K; tehén 34—56 K, bivaly 47 K, növendék 33—52 K, kicsontozni való 27—33 K, borjú 52—62 K.
 LÓVÁSÁR. (Fővárosi árak.) Jobb minőségű hátasló és csikó 20.000—27.000 K, könnyű kocsiló 22.000—72.000 K, igásló, nehéz 30.000—80.000 K, igásló, könnyű 15.000—35.000 K, gyenge 5.000—17.700 K, vágóló 2.800—7.200 K.

A BŐR ára 90—98 K, borjúbőr 150—160 K; nyers faggyú 70—78 K.

BOR- ÉS SZESZPIAC. A Tiszavidéken gyengébb must és kiforrt újbor seprővel 20—20 K, jobb 24—26 K, finomított szesz 153 K, nyersszesz 84 K, törköly 170—175 K, seprőpálinka 175—180 K, szilvórium 190 K.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

A PÁPA KÖVETE BUDAPESTEN. A Szent-
 szék elismerve Magyarország függetlenségét, követet küldött Budapestre Schioppa Lőrinc címzetes érsek személyében. A követet Budapesten mintegy kétszáz ezer főnyi ember fogadta kitörő szeretettel és örömmel. A dunaparti fogadtatás után az Egyetemi templomban ünnepies istentisztelet volt, amelyen az érsek áldást adott a magyar népre. A pápai követ e hó 7-én mutatta be Horthy Miklós kormányzónak megbízólevelét.

AZ ALFÖLDI FALUÜNNEP CSONGRÁDON. Nagyszabású ünnepség keretében tartja a «Falu» szövetség alföldi zászlóbontását Csongrádon e hó 17-én, vasárnap. Az ünnepélyes nagygyűlésen nemcsak a közeli törvényhatóságok területéről vesznek részt a falvak kiküldöttei nagyszámmal, hanem azon a kormány és a nemzetgyűlés is képviselve lesz. Rubinek Gyula kereskedelmi minisztert, Stréter István honvédelmi minisztert, Ferdinándy Gyula belügyminisztert, Szabó István kiskgazdaminisztert, Meshó Zoltán belügyi és Palacsai Dénes honvédelmi államtitkárokat várják Csongrádra, akik több nemzetgyűlési képviselő társaságában vasárnap hajnalban különvonaton indulnak a legnagyobb magyar községbe. A csongrádi állomáson a vármegye részéről Nagy Lajos alispán, a csongrádiak nevében pedig Szedlacsek Vince plébános üdvözlök a vendégeket, akik száz kocsin, száz főnyi lovasbandériummal s fehérruhás lányok sorfala közt vonulnak be a föllobogózt Csongrádra. Ünnepi istentisztelet után lesz a nagygyűlés, melyen Rubinek Gyula kereskedelmi miniszter és Meshó Pál, a helybeliek részéről pedig Schandl Károly csongrádi képviselő, rásonyi Papp Pál szövetkezeti és Forgó Mihály gazdasági egyesületi elnök beszélnek. Az alföldi zászlóbontás sikere érdekében Csongrádon a Gazdasági Egyesület, a szövetkezetek, a Katolikus Egylet, a MOVE, az Ébredők Egyesülete, az Ipartestület s a községi előjáróság működnek együtt.

Igy akartak az orosz bolsevikok Lengyelországba törni. De hiába volt fegyver, hiába pénz, a lengyel kapu erősen állt, mint a szikla. Aztán mégis nagy robajjal föltárult a kapu és a rajta kiözönlő lengyel hősök a pokolba kergették a gyáva vöröst...

Ir felkelők megtámadnak egy angol rendőrt.

AZ OROSZ-LENGYEL BÉKEKÖTÉS. Szovjet-Oroszország és Lengyelország között a fegyverszüneti egyezményt hosszas tárgyalás után október 5-én írták alá Rigában. A szerződés értelmében az ellenségeskedést október 8-ig be kellett szüntetni. Az előzetes békeszerződésben teljesítik Lengyelország minden lényeges követelését. Mindkét fél kölcsönösen elismeri egymás állami önállóságát. Lengyelország megkapja az orosz aranykincnek reá eső részét. Lengyelország pedig hajlandónak nyilatkozik, hogy északi vasúti vonalait átmeneti forgalmi célokra Oroszország rendelkezésére bocsátja. A szerződés értelmében az orosz hadsereg köteles a Dnyeper és a Berezina folyók mögé visszavonulni. A béketárgyalásokat folytatják Rigában és nemsokára tető alá hozzák a végleges békét. Lengyelország mai területét csaknem megkétszerezi. A békeszerződésben elismerik fehér Oroszország függetlenségét is.

WRANGEL OROSZ TÁBORNOK SIKEREI. Az a nagy offenzíva, amelyet Wrangel tábornok kezdett a bolsevisták ellen, teljes sikerrel járt. Az orosz déli hadsereg, amely harmincötezer emberből állott, megadta magát. Wrangel most Moszkva ellen készül téli hadjáratra. Wrangel serege a Don-völgyi szénvidék megszállásával elvágja Oroszországot bányáitól. A bolsevisták különben úgy látszik érzik vesztüket és igyekeznek Wrangellel is tárgyalni.

ISKOLASZTRÁJK CSEHORSZÁGBAN. A csehek szeretnék soknyelvű országukat egységesíteni és ezért az ottlakó nemzetiségek jogait állandóan megnyirbálják. A csehországi német képviselők indítványára az összes cseh földön lakó nemzetiségek elhatározták, hogy október 8-án és 9-én iskolasztrájkot rendeznek. A világ figyelmét sikerül ezen az úton a «szabadságot tisztelő» cseh központi kormány eljárására felhívni.

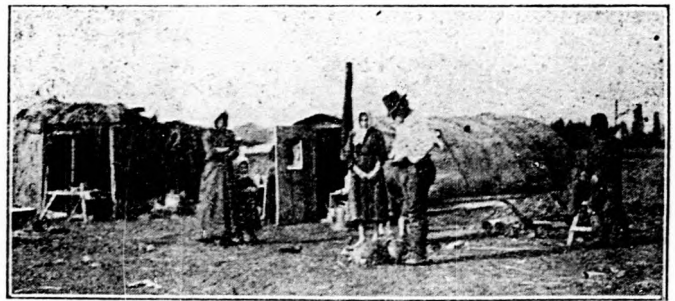
ITÉLET A VÖRÖS FŐKAPITÁNY BŰNÜGYÉBEN. A budapesti kir. büntetőtörvényszék az elmúlt napokban mondott néhány napi tárgyalás után ítéletet a lázadással, felségsértéssel, gyilkosságra való felbujtással és izgatással vádolt Jancsik Ferenc vasmunkás, Budapest volt vörös főkapitánya és helyettesének, a lázadással és izgatással vádolt Szikra Gyula munkásbiztosító pénztári tisztviselőnek bűnügyében. A bíróság bűnösnek mondta ki Jancsikot a lázadás és felségsértés büntetében s ezért 15 évi fegyházbüntetésre ítélte el. Szikra Gyula lázadás és izgatás miatt 10 évi fegyházbüntetést kapott. Jancsikot az ellene emelt többi vád alól felmentették.

GÁZGYÁRTÁS SZALMÁBÓL. Amerikai lapjelentések szerint Washingtonban az egyik kísérteti farm-telepen közönséges szalmából olyan gázt sikerült előállítani, mely robbanó tulajdonságánál fogva alkalmas automobil hajtására, de emellett világítani is lehet vele.

A DÖMSÖDI RABLÓK KÖZÜL HÁRMAT HALÁLRA ÍTÉLTEK. Ez év szept. 22-én néhány dömsödi földműveslegény szekéren átment Dabra, ahol Wiesel kereskedőt és családját megverték, majd a házban levő pénzkészletét elvették. A tettesek felett a statáriális bíróság mondott ítéletet. Szőke Gedeon 24 éves, Hajdú János 20 éves és Hajdú István 23 éves földműveseket rablás bűntette miatt a rögtönítélő bíróság halálra ítélte. A többi vádlott ügyét áttették a rendes büntető bírósághoz. A három halálraítelt kegyelmi kérvényét felterjesztették a kormányzóhoz.

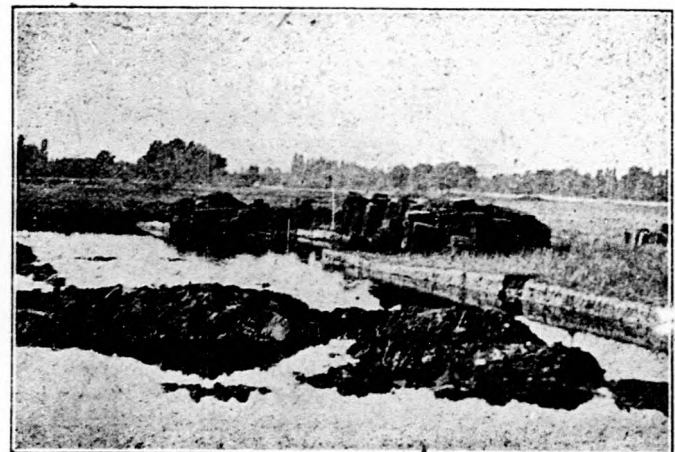
BERUGATTÁK S CSAK ÚGY TUDTÁK ELFOGNI. Egerben egy betörőbanda garázdálkodott, melynek egyik tagja: Losonci Simkó Antal az Eger határában levő szőlőkben ütött sztrat. A csendőrök el akarták fogni, Simkó azonban fegyveresen ellenállt. Végre cselhez folyamodtak a csendőrök: bort küldtek neki, amit Simkó az utolsó csöppig megivott. Ettől berugott s a csendőrök beszállították az egrői törvényszékhez.

MIKOR A VILLÁM A VASVILLÁBA CSAP LE. London mellett Peterborough-ban érdekes körülmények között lett két földműves a villámcsapás áldozata. Midőn éppen a mezőn dolgoztak, utólérte őket a zivatar és a vasvillával vállukon hazafelé indultak. Alig tettek azonban néhány lépést, a vasvilla vonzotta az elektromosságot és a becsapó villám agyonűjtötte őket.

Földmunkáskunyhók a Balaton mellett.

FÖLDMUNKÁSOK. (Képeinkhez.) Az alföldi munkásnépnek ősi, különleges kenyere a földmunka. Másként kubikmunkának is hívják. A kubikosok őshazájában, Csongrádon, a földmunkások százai talpraálltak a napokban nemzetgyűlési képviselőjük, Schandl Károly, szavára. Szövetkezeten tömörülnek, hogy az idegen tőkésvállalkozókat kiküszöbölve maguk lehessenek a vállalkozók s munkások egy személyben. Az Országos Központi Hitelszövetkezet a nemzetgyűlés határozata folytán mögéjük áll s nemsokára a közmunkákat a földmunkás vállalkozószövetkezetek végzik. A kubikosok messze vidékre elmennek. Balatoni képeket közlünk mai számunkban, ahol szintén a tiszai földmunkások dolgoznak. Tözegetlepet termelnek ki, hogy legyen mivel tüzelni ennek a szénben, fában szűkolködő Csonka-magyarországnak.

Tözegetlepe a Balaton vidékén.

Egy ló bús története gyermekségétől aggkoráig...

A VEZUV ISMÉT MŰKÖDIK. A Nápoly mellett fekvő Vezuv tűzhányóhegy ismét működésben volt. A kitörések azonban eddig csak földalattiak voltak. A kitörési kup szétrepedt s nagy tömeg lavát öntött ki. A környéket nagyobb veszély nem fenyegeti, mert a kitörés csak a hegy belsejében megy végbe és a lava visszaömlik a kráterbe, melynek átmérője félkilométerrel nagyobb lett.

IRTÓHADJÁRAT A PATKÁNYOK ELLEN. Párisban irtóhadjárat folyik a patkányok ellen. A francia főváros közel nyolc millió patkányból naponta átlag háromezret ejtenek el. Eddig mintegy harmincegyezeret öltek meg. Darabonként harminc fillért fizetnek jutalmul minden megölt patkányért. A szemetesek, akik a patkánygyűjtéssel vannak megbízva, öt fillért kapnak minden patkány után, de ezzel nincsenek megelégedve és egy gyűlésükön elhatározták, hogy több szabad időt fognak kérni, hogy a patkányvadászatban maguk is részt vehessenek.

TANÁCSADÓ

Ha valakinek jogi vagy gazdasági útbaigazításra van szüksége, írjon a szerkesztő-égnek és a választ ebben a rovatban közöljük.

KÉRDÉS. *Patkó nélkül akarom járni lovamat. Származik-e belőle hátrány?* — **FELELET.** Ha a ló csak puha talajon, azaz nem kőves, hanem dülő-úton és szántón jár, továbbá az esetben, ha a hordozó szél esetleges repedéseit gondosan lecsipkedti, le-reszelgeti, akkor minden aggodalom nélkül mellőzheti a patkoltatást.

KÉRDÉS. *Melyik okszerűbb eljárás: nagyobb időközökben egyszerre nagyobb, vagy rövidebb időközökben kisebb mennyiségű istállótrágyát adni?* **M. K.** — **FELELET.** Feltétlenül az utóbbi okszerűbb, mert nagymennyiségű istállótrágya adásával sokkal több nitrogént juttatunk a földbe, mint amennyit a növények megfelelően hasznosíthatnak. Így könnyen nitrogén-pazarlásba esünk. A feles nitrogén nagyrészt elvész, mert hiszen tudjuk azt, hogy ez a legnehezebben konzerválható, megtartható növényi tápanyag. Sokkal célszerűbb tehát a régebbi időkben szokásos 300 mm. mennyiséggel szemben egyszerre csak 150—200 mm. istállótrágyát adni.

KÉRDÉS. *Kaptam egy kis vetésre való, jófajta mákot, de kifejtve, hogy tehetem azt el tavaszig?* — **FELELET.** Ritka szövetű zacskóban, szellős helyre akasztva minden baj nélkül el fog a mák állni vetésig. Nagyobb mennyiséget jobb több kis, mint egy nagy zacskóban eltenni. Így a szél jobban járja.

REJTVÉNY

A rejtvény helyes megfejtését 4-ik számunkban közöljük. Aki helyesen fejtette meg a rejtvényt, írja meg nevének és címének pontos feltüntetésével a szerkesztőségnek. A helyesen megfejtők nevét közöljük és kisorsolunk köztük jutalom fejében

öt Falu Naptárt az 1921-ik évre.

Az 1. számunkban közölt rejtvény megfejtését a megfejtők névsorával és a nyertesek neveivel a jövő heti, 3-ik számunkban közöljük.

Főszerkesztő: MESKÓ PÁL. Főmunkatárs: BUDAY BARNA.
Felelős szerkesztő: SCHANDL KÁROLY DR.

Felelős kiadó: MESKÓ PÁL.

A pesti villamos megálló.

MAGYAR MENYASSZONY — TÖRÖK VÓLEGÉNY. Szokatlan eljegyzés történt a napokban Békésgyulán. Mehmed Memduh bej konstantinápolyi lakos eljegyezte Varga Rózsikát a környék egyik legszebb leányát. A gyulaiak elhalmozták ajándékokkal a jegyespárt.

TAPINTATOS ELINTÉZÉS. Egy szenvedélyes kártyást játékközben — megütött a guta. Egyik kártyakompanistájára várt a szomorú feladat, hogy a szerencsétlenséget a megboldogult feleségének hírül vigye. De gyöngye lélek volt, fázott a sírás-rivástól és útközben erősen törte a fejét, hogy miképpen mondja el tapintatosan a halálhírt. Bekopogtat az asszonyhoz.

— Asszonyom — kezdi meghatott hangon — szomortú hírt hozok. Kedves férje, ez nagyon sok pénzt szomortú a kártyán...

Az asszony — aki állandó háborúságban volt a férjével a kártya miatt — dühösen rákiált:

— Üsse meg a guta!

A jóbarát örömmel kap a szón:

— Már megütötte!

HOL KEZDJÉK A BÜNTETÉST? Egy árdrágítót 3 évi börtönrre, 5 évi hivatalvesztésre és kitoloncolásra ítélték. Megkérdi a bírót az árdrágítót az ítélet felolvasása után:

— Van még valami kívánsága?

— Igenis — feleli — azt kérném a tekintetes bíróságtól, hogy a büntetés utolsó részét tessék rajtam először végrehajtani.

MESSZE VAN ODAIG!

ELBESZÉLÉS

IRTA: GÁRDONYI GÉZA

(2. folytatás.)

Ha olyan messziről látná, mint amennyiről az ember csak bogárnak látszik, akkor is megismerné. De hiszen ott fut mellette a kislánya is, a nyolcéves Kati. S ott van az ölében a kicsi is, a Jánoska.

Az asszony jön nagy-sietést. Kezében a kantáros fazék. Antal álmélkodik és félbenfelejtí az imádságot.

— Mi a csuda?...

Ebédet nem várt, hiszen rövid már a nap. Ha főz is az asszony babot vagy krumplit, Katitól is kiküldheti. Tán az Anti gyerekkel történt megint valami?

Az Anti gyerek tizenegy éves és gyakorta történik vele valami. Mással nem is történik, csak mindig Antival történik: holmi hajigálások, lecke-nemtudások, galambtojás-szedés a toronyban és a jó ég tudná mi minden. De az efféle ügyek este is megbeszélhetők. Csak nem esett kútba az a gyerek, vagy megint a toronyba mászott? De hátha veszett kutya járt a faluban és az marta meg? Aj dehogy: házörzőnek hagyták otthon, persze, hogy házörzőnek.

Ezen hol aggodalmas, hol megnyugtató tünődések közben leteríti szűrét a gyeptű mellé. És ül és vár. Darabig a Gubi kutya is ül, ül a gazdával szemben, és kérdően néz rá:

— Dél van: nem eszünk?

Az asszony közeledtére azonban megérti az ügyet. Felugrik: eléjük lódul nagy vidám örömmel. Táncol és meg-megszimantja a fazekat.

Az asszony nem jajgat, még csak nem is vizes a szeme, tehát az Anti gyerek él és virágzik. De mi más hozta ki az asszonyt? Adó? Végrehajtó? Vagy a Lipót botos tudakolja a buzát?

Kérdőn pislog az érkezők elé.

Az asszony liheg a sietségtől.

— Tudja-e kend mi az ujság? — kotkodácsolja már husz lépésnyiről. Tudja-e kend mi az ujság?

Még fiatalképű asszony. Nem is több huszonhétévesnél. Tizennégy éves korában ment férjhez. Vasárnaponként, mikor felöltözik az ötforintos virágos tarka selyemkendőbe, még mindig csinos menyecske, hosszúnnyakú, fehérfogú, fiatal menyecske.

— Tudja-e kend, mi az ujság?

A gazda elképedésén látszik, hogy semmiféle ujságot nem tud.

— Persze, hogy is tudná? — kotkodácsolja tovább az asszony. — Nem hallotta? Hát mit gondol? ki az első asszony a faluba? Bodáné? Uginé? Jó vóna! Mucskainé? Elmehet kend. Jaksáné? Ratkócziné? Bámulhat kend! Hát tudja ki? Hát az a ringyes-rongyos, cafatos, mocskos, mezitlábos Kis Péterné. Az. Ihol a leves. Egye meg kend, ha tudja. Hát az első gazda ki a faluba? Tudja-e kend? Boda Miklós? Még az éjjel av vót. Ugi Náci? Az se. Mucskai? Jaksá? Ratkóczy? Egyik se. Hát mér nem eszik kend? Persze, hogy tudja mán. Hát Kis Péter.

S a Niagara-nak nincs olyan áradata, mint ahogy Antalné elmondta: hogyan érkezett meg Kis Péter hajnalban Amerikából. Hogyan vette meg mingyárt délelőtt kilenckor a zsidónak a felvégi házát. Hogyan vett min-

gyár a feleségének negyven rőf ruhának valót a boltban. Hogyan pipázik az apja koldulás helyett majd ott a salugáteres zöld ablakban.

Antal valóban alig birta megenni a krumplilevest. Pláne mikor a felesége a végén még magasztalta is Kis Pétert.

— Az oszt az ember a talpán! Ülhet kend mögéje majd vasárnap a templomba.

Az asszonynak a sok beszédben végre is elfogy a lélegzete. Antal kifordítja a maradék krumplit a kutyának.

— Lopta a pénzt, — szólal meg félvállról. — Lopta valahol.

— Lopta ugye?

— Lopta hát. Úgy nem látta az Amerikát, mint én. S a csecsemőért nyul.

— Gyere ide, Jani!

A háromaraszos kisember örömmel nyújtja a két kis karját, mint a csupasz verebcske, mikor a szárnyát elnyitja. Az anya érdeklődése is egyszerre elhagyja Kis Pétert és a gazdák hátravetődésének gondjait.

— Tudja-e kend, hogy mán imádkozik a Jani? Csak nézem reggel, hogy a gyerekek imádkoznak, összeszűri szépen ő is a két kis kezit. Mondok: tán te is imádkozol? Csak imádkozzál szépen. Gyön át Boris néni. Mondok: imádkozz Boris néninek is. Imádkozott az ártatlanka.

S rágyönyörödik a gyerekre:

— Imádkozz no. Tedd össze a kacsócskádát.

A gyerek valóban összeszűri szépen a két kis kezét és fogatlan szájjal hangtalanul nevet.

Szombat van aznap.

Másnap a templomban Kis Péteren áll mindenkinek a szeme: huszonhétéves pidrem-pödröm bajszerű, vörhenyes szőke ember. Úri ruha van rajta: köpönyeg is olyan piros nyakkendő, hogy a legszegedibb paprika is elsárgulhat irigységében mellette. De még ez semmi: a prédikáció alatt elővon egy talmi aranyláncot, talmi aranyórát a zsebéből; villogtatja, felpattantatja, rápillant.

Mintha szél susotolna át a templom belsején: szemek és szájak elnyilnak. Prédikálhat ott akár maga a szentsüvegű püspök, egy ige se ragad meg abból senkinek az elméjében.

Hétfőn csakugyan vett a Péter házat. (Nem volt igaz, hogy a zsidó házát vette meg, csak alkudott rá.) A kántor özvegyének a házát vette meg igazában. (Háromszáz forint.) A földjét is megvette. (Azt is háromszáz forint.) S még tudakol földet. Esténként a kocsmában ül és regél sok csuda mindenfélét Amerikáról.

— Még mindig nem vitték be a csendőrök! — csodálkozik az asszony. — Hátha igazán járt kint Amerikába? Nézzen el mán kend is. Ihol-e hús grajcar. Halljon valamit kend is: miket hazudik? De tíz grajcart vissza hozzon kend.

— Dehogy megyek, — válaszolja félvállról a gazda.

Azonban félóra mulva mégis fölvette a dolmányát.

— Add ide azt a hús grajcart.

Későn tért haza.

(Folytatjuk.)

Minden háznál

néhezen várják a postát, mikor az erő, az egészség és a szépség csodaszereit hozza.

A DIANA-készítmények az egész világon mindenütt kaphatók!
Diana-puóc (fehér vagy rózsá, vagy testszínű) próba doboz K 10.—, nagy doboz K 20.—
Diana-krém (csak éjjeli, vagy nappali és éjjeli használatra) próba tégely K 15.—, nagy tégely K 25.—
Diana-szappan 1 nagy darab K 25.—
Diana-próba készlet (1 puder, 1 szappan, 1 krém együtt gyönyörű dobozban) K 40.—
Diana nagy készlet (1 puder, 1 szappan, 1 krém együtt gyönyörű dobozban) K 70.—
Diana-szájvíz 1 palack K 30.—
Diana-fogkrém 1 tubus K 15.—
Diana-sósborsesz 1 kis üveg ára K 16.—, 1 közép üveg ára K 40.—, 1 nagy üveg ára K 60.—

Főelárusítóhely: 2020-1

Diana Kereskedelmi R.-T.
 BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCA 30. SZÁM.

'AGRICOLA'

EXPORT-IMPORT R. T.

Budapest, V., Akadémia-utca 12.

Alapított 1920. évben.
 Alaptőke 20,000,000 kor.

Foglalkozik a gazdaságok nyers-terményeinek mindenemű értékesítésével és exportálásával, valamint iparcikkek importálásával.

2020

Használt és új **zsákok, ponyvák, zsinetek** kölcsön és eladás.

FLEINER JENŐ és TÁRSA zsáknagykereskedők
 Budapest V., Perczel Mór-u. 4. Telefon 118-76.

Hamisfogakat

Brilliánst

Ékszert

Platinát

Gyöngyöt

2080

Legmagasabb napi áron veszi:

GROSS ANTAL

BUDAPEST, VIII., József-körút 23., félem. 1.

Elismert legjobb háztető fedőanyag a RUBEROID

mert állandóan vízhatlan az időjárás viszonyosságainak ellenáll, a legnagyobb forróságban sem csöpög. 2018

Kiváló szigetelő meleg és hideg ellen, viharbiztos és tartós, olcsóbb, mint más tetőfedő. Alkalmazható mindenütt, külsejénél fogva csinos a tetőzetje. Megrendelhető a

„Hangya” mezőgazdasági osztályában
 Budapest, IX., Közraktár-u. 24.

Magyar Királyi Földművelésügyi Minisztérium mezőgazdasági gépakciója.

A mezőgazdasági gépakció keretében szántó- és vetési borókák, vetőgépek, gőz- és motoros cséplőkészletek, ló- és ökrorsekerek, rosták, triőrök, repavágók, kukoricamoratók, szeszkaevők, ékek, lokapák, hengerek, borsajtók, szőlőzuzok, löszerszámok, kaszák és kaszkészletek, reszelők, lapát-, aso-, kapa- és kaszanyelek, tavilánc és gereblyék, jármők, talicskák és targoncák kaphatók: 2021-1

a Magyar Szövetkezeti Központok Áruforgalmi Részvénytársaságnál, Budapest, IV., Dorottya-u. 2. illetve az Áruforgalmi R.-T. vidéki kirendeltségénél, a „Hangyanál” és az Országos Központi Hitelszövetkezetnél.

Kedvezmény előfizetőinknek!

Ingyen kapja egy egész évig a „VASÁRNAP” képes hetilapot

az év végéig minden századik előfizető, aki akár csak egy negyedévre is előfizet, továbbá

egy egész évig a „VASÁRNAP” képes hetilapot

mely a földműves- és kisgazdatársadalom érdekeit védő, értékes politikai és gazdasági cikkeivel, a legjava magyar írók regényivel és elbeszéléseivel, művészi rajzaival, időszerű képeivel minden vasárnapi szórakoztatója és oktatója lesz minden tanyai és falusi ház népének.

Minden ezredik előfizető egy évig ingyenpeldányt és

azonkívül 1000 korona jutalomdíjat is kap.

Az előfizetők az előfizetés díj b. küldésekor sorsszámot kapnak, melyet rányomtatnak a cím-szalagra is, amely alatt a lapot küldjük. Akiknek a sorszáma kerek 100, 200, 300, 1400, 3900 stb., vagy 1000, 2000, 3000, 24000, 27000 stb., azoknak a „Vasárnap”-ot egy évig ingyen küldjük. Illetve az 1000 koronát kifizetjük. A nyertesek névsorát a „Vasárnap”-ban is közölni fogjuk.

A 8-12 oldalon, változatos, gazdag tartalommal megjelenő képes hetilap fenti páratlan kedvezményei mellett a legolcsóbb hetilap is, amennyiben az előfizetési ára negyedévre K 24.—, félévre K 48.—, egész évre K 90.—.

Akik a „Vasárnap”-ra, a kisgazdák és földművesek képes hetilapjára előfizetőt gyűjtöttek, azoknak minden tíz előfizető után ugyanannyi időre egy példányban ingyen küldjük a lapot, vagy egy 1921. évre szóló nagy képes naptárt küldünk.

„Vasárnap” már az első számban megkezdte a legnagyobb és legmagyarabb élő író, Gárdonyi Géza egyik gyönyörű regényének közlését.

Pálinkafőzőüstök

lekvár főző- és mosósütők vörösrézből, továbbá szőlőszőlők és préslek, kukoricamoratók és darálók rézavágók és szeszkaevők, ékek kovácsolt ekefejjel

és kovácsolható öntött acél ekekecsékkel; rézgálló, raffia legjobb minőségű, raktárról azonnal kapható

SZONTAGH PÁL
 réz- és szerszámgyár Budapest, IX., Üllői-ut 19.

VISZKETEG,

sömör, rüh, ótvar, fekély, daganat és mindennemű bőrbetegségeknek egyedüli biztos és gyors hatású szere a szntelen és kellemes illatú Gerő-féle

BORÓKA-KENŐCS.

Kis tégely 15 korona, közép tégely 25 korona, nagy tégely 40 korona. Hozzávaló Boróka-szappan 22 korona. 2005

Kapható mindenütt! Megrendelhető: **Hunnia gyógyszertár, Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 56. sz.**

A falu diákjai irka és iskolaszert

szükségleteiket a „HANGYA” szövetkezetben szerezzék be.

A kisgazdák és földművesek egyetlen naponta megjelenő ujságja az

UJ BARÁZDA

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Múzeum-körút 1.

Az „UJ BARÁZDA” a legolcsóbb ujság.

Minden földműves és kisgazda fizessen elő az „Uj Barázda”-ra.

Előfizetés ára:
 egy hóra 25 K, negyedévre 70 K.

Akik ingatlanok, bérletek, adás-vételét előnyös kölcsönök kieszakozását élet-, tűz-, jégkárbiztosítások kötését keresztény tisztességgel kívánják eszközöztetni, forduljanak bizalommal Matlaskowski „Méhkas” Ingatlan-irodájához Budapest, VII., Rákóczi-út 8/b.

VETŐMAGNEMESÍTŐ ÉS ÉRTÉKESÍTŐ RÉSZV. TÁRS.

Vezérigazgató: SZÉKÁCS ELEMÉR.

Székács-léle

nemesített zabok

kötelezettség nélkül megrendelhetők október 30-ig a 2009

Vetőmagnemesítő és Értékesítő R. T.-nál
Budapest, V., Méréleg-utca 3. sz.

Már most

megjelent az 1921. évre szóló „Uj Barázda Naptára” és a „Falv Naptára”, melyek nemcsak megjelenésükkkel, de tartalom és kiállítás tekintetében is a legelső a jövő évi naptárak között;

rendelje meg

azonnal, mert a nyomtatott 100.000 példány már fogytán van s a papírhány következtében még bizonytalan, hogy a 2-ik kiadás sajtó alá kerülhet-e.

Az Uj Barázda Naptárát és a Falv Naptárát

legkiválóbb íróink és gazdasági szakíróink írták, képeit legjelesebb művészeink rajzolták. Ha megvette,

mutassa meg és ajánlja

mindenkinek, mert egy jóra való falusi házból sem hiányozhat ez a pompás kiállítású és gazdag tartalmú naptár. Hívja fel

minden kisgazdatársának

figyelmét arra, hogy csak ezek a földmives és kisgazdanép szellemével egyező értékes, komoly és gyakorlatias naptárak, ne fogadjanak tehát el más hazatlatlan ponvannaptárakat.

Egy-egy naptár ára 20 korona, ajánlott bérmentes küldéssel 24 korona. Kapható a kiadóhivatal utján (Budapest, IV., Múzeum-körút 1), minden lapelárúsitónál, könyvkereskedőnél és a Hangya Fogyasztási Szövetkezetben.

A legmagasabb napiáron vásárol közvetlen a termelőktől

babot, borsót, lencsét, mákot, diót, mézet stb.

2015

a

„HANGYA” terményosztálya
Budapest, IX., Közraktár-u. 24.

KERESZTÉNY TÁRSADALMI ALAPÍTÁS.

A legjutányosabb csecsemőkelengye

Budapesten a „KÉVE” Runázati Árúház Szövetkezetnél szereshető meg. Győződjék meg és csak a után vásároljon IV., Kossuth Lajos-utca 20.

2028-1

Ekék, ekealkatrészek, boronák,

kapáló ekék,

fűkaszalók,

marokrakó és kéveköttő aratógépek, lógereblyék, kézi-járgányos-, motoros- és gőzcseplőkészletek.

2016

szecsavágók, répvágók, daralók, morzsolók s minden egyéb gazdasági gép és szerzés.

„Hangya” mezőgazdasági géposztályánál szereshetők be legjutányosabban.

Neuschloss-Lichtig Repülőgépgyár és Faipar R. T. Budapest

Központi iroda: Budapest, V., Balaton-utca 2. Telefon: 156-154, 79-43. Gyártelepek: Budapest, V., Pozsonyi-út 21-28. Pestszentlőrinc, Gyömrői-út. Albertfalva.

Gyárt: Gazdasági szekereket, szekéralkatrészeket, kerekeket, talicskákat, mindennemű szerszámnyeleket, u. m. kasza-, gereblye-, ásó-, kapa-, csákány-, lapát- stb. nyeleket, konyhabutor és konyhaszűzőket, azonkívül parkettát, butort, torna- és sportszereket, repülőgépeket. 2002

Élelmiszer felhozatali egyesülés közvetlen termelőktől

vásárol tojást, baromfit, vadat, babot, borsót, lencsét, mákot, diót, mézet, sertést, zsírt és szalonnát.

Ajánlatokat kér

mennyiség, minőség és ár megjelölésével

Budapest, IX.,

Tóth Kálmán-utca 8-10.

cimre

2001

Telefon Interurban

József 25-02.

József 5-86.

Sürgőnycim

„ÉFE”

BUDAPEST.

Keskenyvágányú vasutak.

2028

A Magyar Vaggon- és Gépgyár Rt. Győr keskenyvágányú vasúti gyártmányainak eladása ANGOL-MAGYAR BANK R. T. keskenyvágányú vasútosztálya Budapest, V., Vilmos császár-út 32.

Gondos gazda

sertés-, szarvasmarha-, ló-, juh- és baromfiállományának biztos megvédése és hathatós gyógyítása céljából léptene, sertésorbánc, sertéshimlő, sercegőszök, mirigykór, baromfikolera esetén oltóanyagért, tanácsért bizalommal forduljon a legrégebb hazai szakintézethez:

Állami felügyelet.

2023

Alapítással év 1887.

Állatorvosai szakvezetés.

Dr. Pápay-féle oltóanyag- és szérumintézet

Telefon: 20-19. • Budapest, VI., Teréz körút 31. • Sürgőnycim: Pápayszérum.